SHRIMAD BHAGWAT RASIK KUTUMBA

श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

Prahlad Stuti

उग्र रूप धर प्रगटे नरसिंह, रखने को प्रिय भक्त की लाज।
सुनकर स्तुति दितिपौत्र के मुख से, अंक में बैठाए प्रह्लाद।।

नारायणं(न्) नमस्कृत्य, नरं(ञ्) चैव नरोत्तमम्।
देवीं(म्) सरस्वतीं(वँ) व्यासं(न्), ततो जयमुदीरयेत्

nārāyaṇaṃ(n) namaskṛtya, naraṃ(ñ)caiva narottamam

devīṃ(m) sarasvatīṃ(v̐) vyāsaṃ(n), tato jayamudīrayet

नामसङ्कीर्तनं(यँ) यस्य, सर्वपापप्रणाशनम्।
प्रणामो दुःखशमनस्, तं(न्) नमामि हरिं(म्) परम्

nāmasaṅkīrtanaṃ(y̐) yasya, sarvapāpapraṇāśanam

praṇāmo duḥkhaśamanas, taṃ(n) namāmi hariṃ(m) param

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्
सप्तमः स्कन्धः
॥ अथ नवमोऽध्यायः ॥

Śrīmadbhāgawatamahāpurāṇam

Saptamaḥ skandhaḥ

.. navamo'dhyāyaḥ - 9 ..

नारद उवाच
एवं(म्) सुरादयः(स्) सर्वे, ब्रह्मरुद्रपुरः(स्)सराः ।
नोपैतुमशकन्मन्यु-सं(म्)रम्भं(म्) सुदुरासदम् ॥ 1॥

nārada uvāca

evaṃ(m) surādayaḥ(s) sarve, brahmarudrapuraḥ(s)sarāḥ .

nopaitumaśakanmanyu- saṃ(s)rambhaṃ(m) sudurāsadam .. 1..

brahma+rudra+puraḥ(s)+sarāḥ, nopai+tuma+śakan+ manyu

साक्षाच्छ्रीः(फ्) प्रेषिता देवैर्- दृष्ट्वा तन्महदद्भुतम् ।

अदृष्टाश्रुतपूर्वत्वात्, सा नोपेयाय शङ्किता ॥ 2॥

sākṣācchrīḥ(ph) preṣitā devair- dṛṣṭvā tanmahadadbhutam .

adṛṣṭāśrutapūrvatvāt, sā nopeyāya śaṅkitā .. 2..

tan+ maha+ dad+ bhutam, adṛṣṭā+ śruta+ pūrvat+ vāt

प्रह्लादं(म्) प्रेषयामास, ब्रह्मावस्थितमन्तिके ।

तात प्रशमयोपेहि, स्वपित्रे कुपितं(म्) प्रभुम् ॥ 3॥

prahlādaṃ(m) preṣayāmāsa, brahmāvasthitamantike .

tāta praśamayopehi, svapitre kupitaṃ(m) prabhum .. 3..

brahmā+ vasthita+ mantike, praśa+ mayopehi

तथेति शनकै राजन्- महाभागवतोऽर्भकः ।

उपेत्य भुवि कायेन, ननाम विधृताञ्जलिः ॥ 4॥

tatheti śanakai rājan- mahābhāgavato'rbhakaḥ .

upetya bhuvi kāyena, nanāma vidhṛtāñjaliḥ .. 4..

mahā+ bhāgavato'r+ bhakaḥ, vidhṛtāñ+ jaliḥ

स्वपादमूले पतितं(न्) तमर्भकं(वँ),

विलोक्य देवः(ख्) कृपया परिप्लुतः ।

उत्थाप्य तच्छीर्ष्ण्यदधात् कराम्बुजं(ङ्),

कालाहिवित्रस्तधियां(ङ्) कृताभयम् ॥ 5॥

svapādamūle patitaṃ(n) tamarbhakaṃ(v̐)

vilokya devaḥ(kh) kṛpayā pariplutaḥ .

utthāpya tacchīrṣṇyadadhāt karāmbujaṃ(ṅ)

kālāhivitrastadhiyāṃ(ṅ) kṛtābhayam .. 5..

tacchīrṣṇya+ dadhāt, kālāhi+ vitras+ tadhiyāṃ(ṅ)

स तत्करस्पर्शधुताखिलाशुभः(स्),
सपद्यभिव्यक्तपरात्मदर्शनः ।
तत्पादपद्मं(म्) हृदि निर्वृतो दधौ,
हृष्यत्तनुः(ख्) क्लिन्नहृदश्रुलोचनः ॥ 6॥

sa tatkarasparśadhutākhilāśubhaḥ(s)
sapadyabhivyaktaparātmadarśanaḥ .
tatpādapadmaṃ(m) hṛdi nirvṛto dadhau
hṛṣyattanuḥ(kh) klinnahṛdaśrulocanaḥ .. 6..

tat+ karasparśa+ dhutā+ khilāśubhaḥ(s)
sapadya+ bhivyakta+ parāt+ madarśanaḥ
hṛṣyat+ tanuḥ(kh), kiln+ nahṛda+ śrulocanaḥ

अस्तौषीद्धरिमेकाग्र-मनसा सुसमाहितः ।
प्रेमगद्गदया वाचा, तन्न्यस्तहृदयेक्षणः ॥ 7॥

astauṣīddharimekāgra- manasā susamāhitaḥ .
premagadgadayā vācā, tannyastahṛdayekṣaṇaḥ .. 7..

astauṣīd+ dharime+ kāgra, tannyas+ tahṛdaye+ kṣaṇaḥ

प्रह्लाद उवाच

ब्रह्मादयः(स्) सुरगणा मुनयोऽथ सिद्धाः(स्),
सत्त्वैकतानमतयो वचसां(म्) प्रवाहैः ।
नाराधितुं(म्) पुरुगुणैरधुनापि पिप्रुः(ख्),
किं(न्) तोष्टुमर्हति स मे हरिरुग्रजातेः ॥ 8॥

prahlāda uvāca

brahmādayaḥ(s) suragaṇā munayo'tha siddhāḥ(s)
sattvaikatānamatayo vacasāṃ(m) pravāhaiḥ .

nārādhitum̩(m) puruguṇairadhunāpi pipruḥ(kh)

kiṃ(n) toṣṭumarhati sa me harirugrajāteḥ .. 8..

sattvai+ kata+ namatayo, puruguṇai+ radhunāpi

मन्ये धनाभिजनरूपतपः(श्)श्रुतौजस्-

तेजः(फ्)प्रभावबलपौरुषबुद्धियोगाः ।

नाराधनाय हि भवन्ति परस्य पुं(म्)सो,

भक्त्या तुतोष भगवान्गजयूथपाय ॥ 9॥

manye dhanābhijanarūpatapaḥ(ś)śrutaujas

tejaḥ(ph)prabhāvabalapauruṣabuddhiyogāḥ .

nārādhanāya hi bhavanti parasya puṃ(m)so

bhaktyā tutoṣa bhagavāngajayūthapāya .. 9..

dhanā+ bhijanarū+ patapaḥ(ś)+ śrutaujaḥ

tejaḥ(ph)+ prabhā+ vabalapau+ ruṣabuddhi+ yogāḥ,

bhagavān+ gajayū+ thapāya

विप्राद् द्विषड्गुणयुतादरविन्दनाभ-

पादारविन्दविमुखाच्छ्वपचं(वँ) वरिष्ठम् ।

मन्ये तदर्पितमनोवचनेहितार्थ-

प्राणं(म्) पुनाति स कुलं(न्) न तु भूरिमानः ॥ 10॥

Viprād dviṣāḍguṇayutādaravindanābha-

pādāravindavimukhācchvapacaṃ(ṽ) variṣṭham .

manye tadarpitamanovacanehitārtha-

prāṇaṃ(m) punāti sa kulaṃ(n) na tu bhūrimānaḥ .. 10..

dviṣaḍ+ guṇayutā+ daravin+ danābha

pādā+ ravin+ davimukhāc+ chvapacaṃ(ṽ),

tadarpi+ tamano+ vacane+ hitārtha

नैवात्मनः(फ्) प्रभुरयं(न्) निजलाभपूर्णो,

मानं(ञ्) जनादविदुषः(ख्) करुणो वृणीते ।

यद् यज्जनो भगवते विदधीत मानं(न्),
तच्चात्मने प्रतिमुखस्य यथा मुखश्रीः ॥ 11॥

naivātmanaḥ(ph) prabhurayaṃ(n) nijalābhapūrṇo
mānaṃ(ñ) janādaviduṣaḥ(kh) karuṇo vṛṇīte .
yad yajjano bhagavate vidadhīta mānaṃ(n)
taccātmane pratimukhasya yathā mukhaśrīḥ .. 11..

janā+ daviduṣaḥ(kh)

तस्मादहं(वँ) विगतविक्लव ईश्वरस्य,
सर्वात्मना महि गृणामि यथामनीषम् ।
नीचोऽजया गुणविसर्गमनुप्रविष्टः(फ्),
पूयेत येन हि पुमाननुवर्णितेन ॥ 12॥

tasmādahaṃ(v̐) vigataviklava īśvarasya
sarvātmanā mahi gṛṇāmi yathāmanīṣam .
nīco'jayā guṇavisargamanupraviṣṭaḥ(ph)
pūyeta yena hi pumānanuvarṇitena .. 12..

vigata+ viklava, guṇavisarga+ manu+ praviṣṭaḥ(ph),
puma+ nanu+ varṇitena

सर्वे ह्यमी विधिकरास्तव सत्त्वधाम्नो,
ब्रह्मादयो वयमिवेश न चोद्विजन्तः ।
क्षेमाय भूतय उतात्मसुखाय चास्य,
विक्रीडितं(म्) भगवतो रुचिरावतारैः ॥ 13॥

sarve hyamī vidhikarāstava sattvadhāmno
brahmādayo vayamiveśa na codvijantaḥ .
kṣemāya bhūtaya utātmasukhāya cāsya
vikrīḍitaṃ(m) bhagavato rucirāvatāraiḥ .. 13..

vidhikarās+ tava, cod+ vijantaḥ, utāt+ masukhāya

तद् यच्छ मन्युमसुरश्च हतस्त्वयाद्य,
मोदेत साधुरपि वृश्चिकसर्पहत्या ।
लोकाश्च निर्वृतिमिताः(फ्) प्रतियन्ति सर्वे,
रूपं(न्) नृसिं(म्)ह विभयाय जनाः(स्) स्मरन्ति ॥ 14॥

tad yaccha manyumasuraśca hatastvayādya
modeta sādhurapi vṛścikasarpahatyā .
lokāśca nirvṛtimitāḥ(ph) pratiyanti sarve
rūpaṃ(n) nṛsiṃ(m)ha vibhayāya janāḥ(s) smaranti .. 14..

manyu+ masuraśca, hatas+ tvayādya, vṛści+ kasarpa+ hatyā

नाहं(म्) बिभेम्यजित तेऽतिभयानकास्य-
जिह्वार्कनेत्रभ्रुकुटीरभसोग्रदं(म्)ष्ट्रात् ।
आन्त्रस्रजः क्षतजकेसरशङ्कुकर्णान्-
निर्ह्रादभीतदिगिभादरिभिन्नखाग्रात् ॥ 15॥

nāhaṃ(m) bibhemyajita te'tibhayānakāsya-
jihvārkanetrabhrukuṭīrabhasogradaṃ(m)ṣṭrāt .
āntrasrajaḥ kṣatajakesaraśaṅkukarṇān-
nirhrādabhītadigibhādaribhinnakhāgrāt .. 15..

jihvārka+ netra+ bhrukuṭī+ rabhasogra+ daṃ(m)ṣṭrāt .
āntras+ rajaḥ, kṣata+ jakesa+ raśaṅ+ kukarṇān,
nirhrā+ dabhīta+ digibhā+ daribhin+ nakhāgrāt

त्रस्तोऽस्म्यहं(ङ्) कृपणवत्सल दुः(स्)सहोग्र-
सं(म्)सारचक्रकदनाद् ग्रसतां(म्) प्रणीतः ।
बद्धः(स्) स्वकर्मभिरुशत्तम तेऽङ्घ्रिमूलं(म्),
प्रीतोपवर्गशरणं(म्) ह्वयसे कदा नु ॥ 16॥

trasto'smyahaṃ(ṅ) kṛpaṇavatsala duḥ(s)sahogra-
saṃ(m)sāracakrakadanād grasatāṃ(m) praṇītaḥ .

b*addhaḥ(s) svakarmabhiruśattama te'ṅghrimūlaṃ(m)

prītopavargaśaraṇaṃ(m) hvayase kadā nu .. 16..

saṃ(m)sā+ racakra+ kadanād, svakarma+ bhiruśat+ tama

य*स्मात् प्रियाप्रियवियोगसयोगज*न्म-

शोकाग्निना सकलयोनिषु दह्यमानः ।

दुःखौषधं(न्) तदपि दुःखमत*द्धियाहं(म्),

भूमन्भ्रमामि वद मे तव दास्ययोगम् ॥ 17 ॥

y*asmāt priyāpriyaviyogasayogaj*anma-

śokāgninā sakalayoniṣu dahyamānaḥ .

duḥkhauṣadhaṃ(n) tadapi duḥkhamat*addhiyāhaṃ(m)

bhūmanbhramāmi vada me tava dāsyayogam .. 17..

priyāpriya+ viyo+ gasayo+ gajanma, duḥkha+ matad+ dhiyāhaṃ(m)

सोऽहं(म्) प्रिय*स्य सुहृदः(फ्) परदेवताया,

लीलाकथास्तव नृसिं(म्)ह विरि*ञ्चगीताः ।

अ*ञ्ज*स्तितर्म्यनुगृण*न्गुणवि*प्रमु*क्तो,

दुर्गाणि ते पदयुगालयहं(म्)ससङ्*गः ॥ 18 ॥

so'haṃ(m) pr*iyasya suhṛdaḥ(ph) paradevatāyā

līlākathāstava nṛsiṃ(m)ha vir*iñcagītāḥ .

*āñj*astitarmyanugṛṇ*anguṇav*ipram*ukto

durgāṇi te padayugālayahaṃ(m)sas*aṅgaḥ .. 18..

añjasti+ tarmya+ nugṛṇan+ guṇa+ vipramukto,

padayugā+ laya+ haṃ(m)sa+ saṅgaḥ

बाल*स्य नेह शरणं(म्) पितरौ नृसिं(म्)ह,

नार्त*स्य चागदमुद*न्वति म*ज्जतो नौः ।

त*प्त*स्य तत्प्रतिविधिर्य इहाञ्जसे*ष्ट*स्-

तावद् विभो तनुभृतां(न्) त्वदुपेक्षितानाम् ॥ 19 ॥

bālasya neha śaraṇam(m) pitarau nṛsiṃ(m)ha

nārtasya cāgadamudanvati majjato nauḥ .

taptasya tatpratividhirya ihāñjaseṣṭas-

tāvad vibho tanubhṛtāṃ(n) tvadupekṣitānām .. 19..

cā+ gadamudan+ vati, tat+ pratividhirya

यस्मिन्यतो यर्हि येन च यस्य यस्माद्,

यस्मै यथा यदुत यस्त्वपरः(फ्) परो वा ।

भावः(ख्) करोति विकरोति पृथक्स्वभावः(स्),

सञ्चोदितस्तदखिलं(म्) भवतः(स्) स्वरूपम् ॥ 20॥

yasmin yato yarhi yena ca yasya yasmād-

yasmai yathā yaduta yastvaparaḥ(ph) paro vā .

bhāvaḥ(kh) karoti vikaroti pṛthaksvabhāvaḥ(s)

sañcoditastadakhilaṃ(m) bhavataḥ(s) svarūpam .. 20..

yas+tvaparaḥ(ph), pṛthak+ svabhāvaḥ(s),

sañ+ coditas+ tadakhilaṃ(m)

माया मनः(स्) सृजति कर्ममयं(म्) बलीयः(ख्),

कालेन चोदितगुणानुमतेन पुं(म्)सः ।

छन्दोमयं(यँ) यदजयार्पितषोडशारं(म्),

सं(म्)सारचक्रमज कोऽतितरेत् त्वदन्यः ॥ 21॥

māyā manaḥ(s) sṛjati karmamayaṃ(m) balīyaḥ(kh)

kālena coditaguṇānumatena puṃ(m)saḥ .

chandomayaṃ(ỹ) yadajayārpitaṣoḍaśāraṃ(m)

saṃ(m)sāracakramaja ko'titaret tvadanyaḥ .. 21..

co+ ditaguṇā+ numatena, yadajayār+ pitaṣo+ ḍaśāraṃ(m)

स त्वं(म्) हि नित्यविजितात्मगुणः(स्) स्वधाम्ना,

कालो वशीकृतविसृज्यविसर्गशक्तिः ।

चक्रे विसृष्टमजयेश्वर षोडशारे,
निष्पीड्यमानमुपकर्ष विभो प्रपन्नम् ॥ 22॥

sa tvaṃ(m) hi nityavijitātmaguṇaḥ(s) svadhāmnā
kālo vaśīkṛtavisṛjyavisargaśaktiḥ .
cakre visṛṣṭamajayeśvara ṣoḍaśāre
niṣpīḍyamānamupakarṣa vibho prapannam .. 22..

nitya+ vijitāt+ maguṇaḥ(s), vaśī+ kṛtavisṛjya+ visarga+ śaktiḥ
visṛṣṭa+ majayeśvara, niṣpīḍyamā+ namupakarṣa

दृष्टा मया दिवि विभोऽखिलधिष्ण्यपाना-
मायुः(श्) श्रियो विभव इच्छति यान्जनोऽयम् ।
येऽस्मत्पितुः(ख्) कुपितहासविजृम्भितभ्रू-
विस्फूर्जितेन लुलिताः(स्) स तु ते निरस्तः ॥ 23॥

dṛṣṭā mayā divi vibho'khiladhiṣṇyapānā-
māyuḥ(ś) śriyo vibhava icchati yān jano'yam .
ye'smatpituḥ(kh) kupitahāsavijṛmbhitabhrū-
visphūrjitena lulitāḥ(s) sa tu te nirastaḥ .. 23..

vibho'+ khiladhiṣṇya+ pānā,
kupitahā+ savijṛm+ bhitabhrū

तस्मादमूस्तनुभृतामहमाशिषो ज्ञ,
आयुः(श्) श्रियं(वँ) विभवमैन्द्रियमाविरिञ्चात् ।
नेच्छामि ते विलुलितानुरुविक्रमेण,
कालात्मनोपनय मां(न्) निजभृत्यपार्श्वम् ॥ 24॥

tasmādamūstanubhṛtāmahamāśiṣo jña
āyuḥ(ś) śriyaṃ(v̐) vibhavamaindriyamāviriñcyāt .
necchāmi te vilulitānuruvikrameṇa
kālātmanopanaya māṃ(n) nijabhṛtyapārśvam .. 24..

tasmā+ damūs+ tanubhṛtā+ mahamā+ śiṣo,

vibhavamain+ driyamā+ viriñcyāt

vilulitā+ nuru+ vikrameṇa, nija+ bhṛtya+ pārśvam

*कुत्राशिषः(श्) श्रुतिसुखा मृगतृ*ष्णिरूपाः(ख्),
क्वेदं(ङ्) कलेवरमशेषरुजां(वँ्) वि*रोहः ।
निर्वि*द्यते न तु जनो यदपीति विद्वान्,
कामानलं(म्) मधुलवैः(श्) शमय*न्दुरापैः ॥ 25॥

ku*trāśiṣaḥ(ś) śrutisukhā mṛgatṛ*ṣṇirūpāḥ(kh)
kvedaṃ(ṅ) kalevaramaśeṣarujāṃ(ṽ) virohaḥ .
nirvi*dyate na tu jano yadapīti vi*dvān
kāmānalaṃ(m) madhulavaiḥ(ś) śamaya*ndurāpaiḥ .. 25..

mṛga+ tṛṣṇi+ rūpāḥ(kh),

kale+ varamaśe+ ṣarujāṃ(ṽ)

क्वाहं(म्) रजः(फ्)प्रभव ईश तमोऽधिकेऽस्मिन्,
जातः(स्) सुरेतरकुले क्व तवानुक*म्पा ।
न* ब्रह्मणो न तु भव*स्य न वै रमाया,
य*न्मेऽर्पितः(श्) शिरसि प*द्मकरः(फ्) प्रसादः ॥ 26॥

kvāhaṃ(m) rajaḥ(ph)prabhava īśa tamo'dhike'smin
jātaḥ(s) suretarakule kva tavānuka*mpā .
na* brahmaṇo na tu bhava*sya na vai ramāyā
ya*nme'rpitaḥ(ś) śirasi pa*dmakaraḥ(ph) prasādaḥ .. 26..

tamo'+ dhike's+ min

नैषा परावरमतिर्भवतो नन*ु स्याज्-
ज*न्तोर्यथाऽऽत्मसुहृदो जगत*स्तथापि ।
सं(म्)सेवया सुरतरोरिव ते प्रसादः(स्),
सेवानुरूपमुदयो न परावर*त्वम् ॥ 27॥

naiṣā parāvaramatirbhavato nanu syāj-

jantoryathā''tmasuhṛdo jagatastathāpi .

saṃ(m)sevayā surataroriva te prasādaḥ(s)

sevānurūpamudayo na parāvaratvam .. 27..

parāva+ ramatir+ bhavato,

jantor+ yathā''t+ masuhṛdo

एवं(ञ्) जनं(न्) निपतितं(म्) प्रभवाहिकूपे,

कामाभिकाममनु यः(फ्) प्रपतन्प्रसङ्गात् ।

कृत्वाऽऽत्मसात् सुरर्षिणा भगवन् गृहीतः(स्),

सोऽहं(ङ्) कथं(न्) नु विसृजे तव भृत्यसेवाम् ॥ 28॥

evaṃ(ñ) janaṃ(n) nipatitaṃ(m) prabhavāhikūpe

kāmābhikāmamanu yaḥ(ph) prapatanprasaṅgāt .

kṛtvā''tmasāt surarṣiṇā bhagavan gṛhītaḥ(s)

so'haṃ(ṅ) kathaṃ(n) nu visṛje tava bhṛtyasevām .. 28..

kṛtvā''t+ masāt

मत्प्राणरक्षणमनन्त पितुर्वधश्च,

मन्ये स्वभृत्यऋषिवाक्यमृतं(वँ) विधातुम् ।

खड्गं(म्) प्रगृह्य यदवोचदसद्विधित्सुस्-

त्वामीश्वरो मदपरोऽवतु कं(म्) हरामि ॥ 29॥

matprāṇarakṣaṇamananta piturvadhaśca

manye svabhṛtyarṣivākyamṛtaṃ(ṽ) vidhātum .

khaḍgaṃ(m) pragṛhya yadavocadasadvidhitsus-

tvāmīśvaro madaparo'vatu kaṃ(m) harāmi .. 29..

matprāṇa+ rakṣaṇa+ mananta,

pitur+ vadhaśca , svabhṛtya+ ṛṣi+ vākya+ mṛtaṃ(ṽ),

yadavo+ cadasad+ vidhitsus

एकस्त्वमेव जगदेतदमुष्य यत् त्व-
माद्यन्तयोः(फ्) पृथगवस्यसि मध्यतश्च ।
सृष्ट्वा गुणव्यतिकरं(न्) निजमाययेदं(न्),
नानेव तैरवसितस्तदनुप्रविष्टः ॥ 30॥

ekastvameva jagadetamamuṣya yat tva-
mādyantayoḥ(ph) pṛthagavasyasi madhyataśca .
sṛṣṭvā guṇavyatikaraṃ(n) nijamāyayedaṃ(n)
nāneva tairavasitastadanupraviṣṭaḥ .. 30..

jagade+tamamuṣya, pṛtha+ gavas+ yasi,
tai+ ravasitas+ tadanu+ praviṣṭaḥ

त्वं(वँ) वा इदं(म्) सदसदीश भवां(म्)स्ततोऽन्यो,
माया यदात्मपरबुद्धिरियं(म्) ह्यपार्था ।
यद् यस्य जन्म निधनं(म्) स्थितिरीक्षणं(ञ्) च,
तद् वै तदेव वसुकालवदष्टितर्वोः ॥ 31॥

tvaṃ(v̐) vā idaṃ(m) sadasadīśa bhavāṃ(m)stato'nyo
māyā yadātmaparabuddhiriyaṃ(m) hyapārthā .
yad yasya janma nidhanaṃ(m) sthitirīkṣaṇaṃ(ñ) ca
tad vai tadeva vasukālavadaṣṭitarvoḥ .. 31..

bhavāṃ(m)s+ tato'nyo, yadāt+ maparabud+ dhiriyaṃ(m)
vasukā+ lavadaṣ+ ṭitarvoḥ

न्यस्येदमात्मनि जगद् विलयाम्बुमध्ये,
शेषेऽऽत्मना निजसुखानुभवो निरीहः ।
योगेन मीलितदृगात्मनिपीतनिद्रस्-
तुर्ये स्थितो न तु तमो न गुणां(म्)श्च युङ्क्ते ॥ 32॥

nyasyedamātmani jagad vilayāmbumadhye
śeṣe''tmanā nijasukhānubhavo nirīhaḥ .

yogena mīlitadṛgātmanipītanidras-

turye sthito na tu tamo na guṇāṃ(m)śca yuṅkṣe .. 32..

nyasye+ damāt+ mani, vilayām+ bumadhye,

mīlita+ dṛgāt+manipīta+ nidras

तस्यैव ते वपुरिदं(न्) निजकालशक्त्या,

सञ्चोदितप्रकृतिधर्मण आत्मगूढम् ।

अम्भस्यनन्तशयनाद् विरमत्समाधेर्-

नाभेरभूत् स्वकणिकावटवन्महाब्जम् ॥ 33॥

tasyaiva te vapuridaṃ(n) nijakālaśaktyā

sañcoditaprakṛtidharmaṇa ātmagūḍham .

ambhasyanantaśayanād viramatsamādher-

nābherabhūt svakaṇikāvaṭavanmahābjam .. 33..

sañco+ dita+ prakṛti+ dharmaṇa,

ambhas+ yanan+ taśayanād

svakaṇikā+ vaṭavan+ mahābjam

तत्सम्भवः(ख्) कविरतोऽन्यदपश्यमानस्-

त्वां(म्) बीजमात्मनि ततं(म्) स्वबहिर्विचिन्त्य ।

नाविन्ददब्दशतमप्सु निमज्जमानो,

जातेऽङ्कुरे कथमु होपलभेत बीजम् ॥ 34॥

tatsambhavaḥ(kh) kavirato'nyadapaśyamānas-

tvāṃ(m) bījamātmani tataṃ(m) svabahirvicintya .

nāvindadabdaśatamapsu nimajjamāno

jāte'ṅkure kathamu hopalabheta bījam .. 34..

kavi+ rato'n+ yadapaśya+ mānas, svabahir+ vicintya,

nāvinda+ dabda+ śatamapsu

स त्वात्मयोनिरतिविस्मित आस्थितोऽब्जं(ङ्),

कालेन तीव्रतपसा परिशुद्धभावः ।

त्वामात्मनीश भुवि गन्धमिवातिसूक्ष्मं(म्),
भूतेन्द्रियाशयमये विततं(न्) ददर्श ॥ 35॥

sa tvātmayonirativismita āśrito'bjam(ṅ)
kālena tīvratapasā pariśuddhabhāvaḥ .
tvāmātmanīśa bhuvi gandhamivātisūkṣmam(m)
bhūtendriyāśayamaye vitatam(n) dadarśa .. 35..

tvāt+ mayo+ nirati+ vismita, gandhamivā+ tisūkṣmam(m)

एवं(म्) सहस्रवदनाङ्घ्रिशिरः(ख्)करोरु-
नासास्यकर्णनयनाभरणायुधाढ्यम् |
मायामयं(म्) सदुपलक्षितसं(न्)निवेशं(न्),
दृष्ट्वा महापुरुषमाप मुदं(वँ) विरिञ्चः ॥ 36॥

evam(m) sahasravadanāṅghriśiraḥ(kh)karoru-
nāsāsyakarṇanayanābharaṇāyudhāḍhyam
māyāmayam(m) sadupalakṣitasan(n)niveśam(n)
dṛṣṭvā mahāpuruṣamāpa mudam(v̐) viriñcaḥ .. 36..

sahasra+ vadanāṅ+ ghriśiraḥ(kh)+ karoru,
nāsāsya+ karṇa+ nayanā+ bharaṇā+ yudhāḍhyam ,
sadu+ palakṣi+ tasan(n)niveśam(n)

तस्मै भवान्हयशिरस्तनुवं(ञ्) च बिभ्रद्,
वेदद्रुहावतिबलौ मधुकैटभाख्यौ ।
हत्वाऽऽनयच्छ्रुतिगणां(म्)स्तु रजस्तमश्च,
सत्त्वं(न्) तव प्रियतमां(न्) तनुमामनन्ति ॥ 37॥

tasmai bhavānhayaśirastanuvam(ñ) hi bibhrad-
vedadruhāvatibalau madhukaiṭabhākhyau .
hatvā''nayacchrutigaṇām(m)stu rajastamaśca
sattvam(n) tava priyatamām(n) tanumāmananti .. 37..

bhavān+ hayaśiras+ tanuvaṃ(ñ), veda+ druhā+ vatibalau

hatvā''+ nayac+ chruti+ gaṇāṃ(m)stu, tanumā+ mananti

इ*त्थं(न्) नृतिर्यगृषिदेवझषावतारैर्-
लोकान् विभावयसि हं(म्)सि जगत्प्रतीपान् ।
धर्मं(म्) महापुरुष पासि युगानुवृत्तं(ञ्),
छन्नः(ख्) कलौ यदभवस्त्रियुगोऽथ स* त्वम् ॥ 38॥

i*tthaṃ(n) nṛtiryagṛṣidevajhaṣāvatārair-
lokān vibhāvayasi haṃ(m)si jagatpratīpān .
dharmaṃ(m) mahāpuruṣa pāsi yugānuvṛttaṃ(ñ)
channaḥ(kh) kalau yadabhavastriyugo'tha sa* tvam .. 38..

nṛtir+ yagṛṣide+ vajhaṣā+ vatārair,

jagat+ pratīpān, yadabhavas+ triyugo'tha

नैत*न्मन*स्तव कथासु विकु*ण्ठनाथ,
सम्प्रीयते दुरितदु*ष्टमसाधु तीव्रम् ।
कामातुरं(म्) हर्षशोकभयैषणार्तं(न्),
त*स्मि*न्कथं(न्) तव गतिं(वँ्) विमृशामि दीनः ॥ 39॥

naita*nmana*stava kathāsu viku*ṇṭhanātha
samprīyate duritadu*ṣṭamasādhu tīvram .
kāmāturaṃ(m) harṣaśokabhayaiṣaṇārtaṃ(n)
ta*smi*nkathaṃ(n) tava gatiṃ(ṽ) vimṛśāmi dīnaḥ .. 39..

naitan+ manas+ tava, durita+ duṣṭa+ masādhu,

harṣaśoka+ bhayai+ ṣaṇārtaṃ(n)

जिह्वैकतोऽच्युत विकर्षति मावितृ*प्ता,
शि*श्नोऽन्यतस्त्वगुदरं(म्) श्रवणं(ङ्) कुत*श्चित् ।
घ्राणोऽन्यत*श्चपलदृक् क्व च कर्मश*क्तिर्-
बह्व्यः(स्) सपत्न्य इव गेहपतिं(लँ्) लुन*न्ति ॥ 40॥

jihvaikato'cyuta vikarṣati māvitṛ*ptā

*śiśno'nyatastvagudaraṃ(m) śravaṇaṃ(ṅ) kutā*ścit .

ghrāṇo'nyata*ścapaladṛk kva ca karmaśa*ktir-

bahvyaḥ(s) sapatnya iva gehapatiṃ(l) luna*nti .. 40..

jih+ vaikato'+cyuta, śiśno'n+ yatas+ tvagudaraṃ(m),

ghrāṇo'n+ yataś+ capala+ dṛk

एवं(म्) स्वकर्मपतितं(म्) भववैतर*ण्या-

म*न्योन्यज*न्ममरणाशनभीतभीतम् ।

प*श्य*ञ्जनं(म्) स्वपरवि*ग्रहवैरमैत्रं(म्),

ह*न्तेति पारचर पीपृहि मूढम*द्य ॥ 41 ॥

evaṃ(m) svakarmapatitaṃ(m) bhavavaitara*ṇyā-

ma*nyonyaja*nmamaraṇāśanabhītabhītam .

pa*śya*n janaṃ(m) svaparavi*grahavairamaitraṃ(m)

ha*nteti pāracara pīpṛhi mūḍhama*dya .. 41..

manyon+ yajanma+ maraṇā+ śanabhī+ tabhītam

svapa+ ravigrahavai+ ramaitraṃ(m)

को न्व*त्र तेऽखिलगुरो भगवन्प्रयास,

उत्तारणेऽस्य भवस*म्भवलोपहेतोः ।

मूढेषु वै महदनु*ग्रह आर्तब*न्धो,

किं(न्) तेन ते प्रियजनाननुसेवतां(न्) नः ॥ 42 ॥

ko nva*tra te'khilaguro bhagavanprayāsa

uttāraṇe'sya bhavasa*mbhavalopahetoḥ .

mūḍheṣu vai mahadanu*graha ārtaba*ndho

kiṃ(n) tena te priyajanānanusevatāṃ(n) naḥ .. 42..

bhavasam+ bhavalo+ pahetoḥ,

priyajanā+ nanu+ sevatāṃ(n)

नैवोद्विजे पर दुरत्ययवैतरण्यास्-
त्वद्वीर्यगायनमहामृतमग्नचित्तः ।
शोचे ततो विमुखचेतस इन्द्रियार्थ-
मायासुखाय भरमुद्वहतो विमूढान् ॥ 43 ॥

naivodvije para duratyayavaitaraṇyās-
tvadvīryagāyanamahāmṛtamagnacittaḥ .
śoce tato vimukhacetasa indriyārtha-
māyāsukhāya bharamudvahato vimūḍhān .. 43..

durat+ yaya+ vaitaraṇyā,
tvad+ vīryagā+ yanamahā+ mṛtamagna+ cittaḥ , bharamud+ vahato

प्रायेण देव मुनयः(स्) स्वविमुक्तिकामा,
मौनं(ञ्) चरन्ति विजने न परार्थनिष्ठाः ।
नैतान्विहाय कृपणान्विमुमुक्ष एको,
नान्यं(न्) त्वदस्य शरणं(म्) भ्रमतोऽनुपश्ये ॥ 44 ॥

prāyeṇa deva munayaḥ(s) svavimuktikāmāḥ
maunaṃ(ñ) caranti vijane na parārthaniṣṭhāḥ .
naitānvihāya kṛpaṇānvimumukṣa eko
nānyaṃ(n) tvadasya śaraṇaṃ(m) bhramato'nupaśye .. 44..

kṛpaṇān+ vimumukṣa

यन्मैथुनादि गृहमेधिसुखं(म्) हि तुच्छं(ङ्),
कण्डूयनेन करयोरिव दुःखदुःखम् ।
तृप्यन्ति नेह कृपणा बहुदुःखभाजः(ख्),
कण्डूतिवन्मनसिजं(वँ) विषहेत धीरः ॥ 45 ॥

Yanmaithunādi gṛhamedhisukhaṃ(m) hi tucchaṃ(ṅ)
kaṇḍūyanena karayoriva duḥkhaduḥkham .
tṛpyanti neha kṛpaṇā bahuduḥkhabhājaḥ(kh)

kaṇḍūtivanmanasijaṃ(v̐) viṣaheta dhīraḥ .. 45..

kaṇḍū+ tivan+ manasijaṃ(v̐)

मौनव्रतश्रुततपोऽध्ययनस्वधर्म-
व्याख्यारहोजपसमाधय आपवर्ग्याः ।
प्रायः(फ्) परं(म्) पुरुष ते त्वजितेन्द्रियाणां(वँ),
वार्ता भवन्त्युत न वात्र तु दाम्भिकानाम् ॥ 46॥

maunavrataśrutatapo'dhyayanasvadharma-
vyākhyārahojapasamādhaya āpavargyāḥ .
prāyaḥ(kh) paraṃ(m) puruṣa te tvajitendriyāṇāṃ(v̐)
vārtā bhavantyuta na vātra tu dāmbhikānām .. 46..

maunavrataśru+ tatapo'dh+ yayanas+ vadharma

vyākhyā+ raho+ japasamā+ dhaya

रूपे इमे सदसती तव वेदसृष्टे,
बीजाङ्कुराविव न चान्यदरूपकस्य ।
युक्ताः(स्) समक्षमुभयत्र विचिन्वते त्वां(यँ),
योगेन वह्निमिव दारुषु नान्यतः(स्) स्यात् ॥ 47॥

rūpe ime sadasatī tava vedasṛṣṭe
bījāṅkurāviva na cānyadarūpakasya .
yuktāḥ(s) samakṣamubhayatra vicinvate tvāṃ(ỹ)
yogena vahnimiva dāruṣu nānyataḥ(s) syāt .. 47..

bījāṅ+ kurā+ viva, cān+ yadarū+ pakasya,

sama+ kṣamu+ bhayatra

त्वं(वँ) वायुरग्निरवनिर्वियदम्बुमात्राः(फ्),
प्राणेन्द्रियाणि हृदयं(ञ्) चिदनुग्रहश्च ।
सर्वं(न्) त्वमेव सगुणो विगुणश्च भूमन्,
नान्यत् त्वदस्त्यपि मनोवचसा निरुक्तम् ॥ 48॥

tvaṃ(ṽ) vāyur*agniravanirviyad*ambumātrāḥ(ph)
prāṇendriyāṇi hṛdayaṃ(ñ) cidan*ugrah*aśca .
sarvaṃ(n) tvameva saguṇo viguṇ*aśca bhūman
nānyat tvadastyapi manovacasā nir*uktam .. 48..

vāyu+ ragni+ ravanir+ viyadam+ bumātrāḥ(ph), tvadas+ tyapi

नैते गुणा न गुणिनो महदादयो ये,
सर्वे मनः(फ्)प्रभृतयः(स्) सहदेवमर्त्याः ।
आद्य*न्तव*न्त उरुगाय वि*दन्ति हि* त्वा-
मेवं(व्ँ) विमृ*श्य सुधियो विरम*न्ति श*ब्दात् ॥ 49॥

naite guṇā na guṇino mahadādayo ye
sarve manaḥ(ph) prabhṛtayaḥ(s) sahadevamartyāḥ .
ādy*antav*anta urugāya vid*anti hi* tvā-
mevaṃ(ṽ) vimṛ*śya sudhiyo viram*anti ś*abdāt .. 49..

ādyan+ tavanta

तत् तेऽर्हत्तम नमः(स्)स्तुतिकर्मपूजाः(ख्),
कर्म* स्मृति*श्चरणयोः(श्) श्रवणं(ङ्) कथायाम् ।
सं(म्)सेवया त्वयि विनेति षड*ङ्गया किं(म्),
भ*क्तिं(ञ्) जनः(फ्) परमहं(म्)सगतौ लभेत ॥ 50॥

tat terhattama namaḥ(s)stutikarmapūjāḥ(kh)
karm*a smṛt*iścaraṇayoḥ(ś) śravaṇam(ṅ) kathāyām .
saṃ(m)sevayā tvayi vineti ṣaḍ*aṅgayā kiṃ(m)
bh*aktiṃ(ñ) janaḥ(ph) paramahaṃ(m)sagatau labheta .. 50..

terhat+ tama, smṛtiś+ caraṇayoḥ(ś), ṣaḍaṅ+ gayā

नारद उवाच

एताव*द्वर्णितगुणो, भक्त्या भ*क्तेन निर्गुणः ।
प्रह्लादं(म्) प्रणतं(म्) प्रीतो, यतम*न्युरभाषत ॥ 51॥

nārada uvāca

etāvadvarṇitaguṇo, bhaktyā bhaktena nirguṇaḥ .

prahlādaṃ(m) praṇataṃ(m) prīto, yatamanyurabhāṣata .. 51..

etāvad+ varṇita+ guṇo, yata+ manyu+ rabhāṣata

श्रीभगवानुवाच

प्रह्लाद भद्र भद्रं(न्) ते, प्रीतोऽहं(न्) तेऽसुरोत्तम ।

वरं(वँ) वृणीष्वाभिमतं(ङ्), कामपूरोऽस्म्यहं(न्) नृणाम् ॥ 52॥

śrībhagavānuvāca

prahlāda bhadra bhadraṃ(n) te, prīto'haṃ(n) te'surottama .

varaṃ(v̐) vṛṇīṣvābhimataṃ(ṅ), kāmapūro'smyahaṃ(n) nṛṇām .. 52..

vṛṇīṣvā+ bhimataṃ(ṅ), kā+ mapūro's+ myahaṃ(n)

माममप्रीणत आयुष्मन्- दर्शनं(न्) दुर्लभं(म्) हि मे ।

दृष्ट्वा मां(न्) न पुनर्जन्तु- रात्मानं(न्) तप्तुमर्हति ॥ 53॥

māmaprīṇata āyuṣman- darśanaṃ(n) durlabhaṃ(m) hi me .

dṛṣṭvā māṃ(n) na punarjantu- rātmānaṃ(n) taptumarhati .. 53..

tap+ tumarhati

प्रीणन्ति ह्यथ मां(न्) धीराः(स्), सर्वभावेन साधवः ।

श्रेयस्कामा महाभागाः(स्), सर्वासामाशिषां(म्) पतिम् ॥ 54॥

prīṇanti hyatha māṃ(n) dhīrāḥ(s), sarvabhāvena sādhavaḥ .

śreyaskāmā mahābhāgaḥ(s), sarvāsāmāśiṣāṃ(m) patim .. 54..

sarvā+ sāmā+ śiṣāṃ(m)

एवं(म्) प्रलोभ्यमानोऽपि, वरैर्लोकप्रलोभनैः ।

एकान्तित्वाद् भगवति, नैच्छत् तानसुरोत्तमः ॥ 55॥

evaṃ(m) pralobhyamāno'pi, varairlokapralobhanaiḥ .

ekāntitvād bhagavati, naicchat tānasurottamaḥ .. 55..

varair+ loka+ pralobhanaiḥ, ekān+ titvād

इति श्रीमद्भागवते महापुराणे पारमहं(म्)स्यां(म्) सं(म्)हितायां(म्)
सप्तमस्कन्धे प्रह्लादचरिते भगवत्स्तवो नाम नवमोऽध्यायः ॥

iti śrīmadbhāgavate mahāpurāṇe pāramahaṃ(m)syāṃ(m) saṃ(m)hitāyāṃ(m)
saptamaskandhe prahlādacarite, bhagavatstavo nāma navamo'dhyāyaḥ .. 9..

ॐ पूर्णमदः(फ्) पूर्णमिदं(म्)पूर्णात्पूर्णमुदच्यते
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥
ॐ शान्तिः(श्)शान्तिः(श्)शान्तिः ॥

Om Pūrṇamadah(ph) Pūrṇamidaṃ(m) PūrṇātPūrṇamudacyate|
Pūrṇasya Pūrṇamādāya Pūrṇamevāvashiṣyate ||
Om Shāntih(ś) Shāntih(ś) Shāntih ||